

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3452/2563

พนักงานอัยการจังหวัดหล่มสักโจทก์ นางสาว น.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.อ. มาตรา 40, ป.วิ.พ. มาตรา 141, ป.วิ.อ. มาตรา 15, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 4, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 5, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 6, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 8, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 9, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 14, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 25, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 26/4, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 26/5, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 4, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 55, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 72 ตรี, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 78, ป.อ. มาตรา 56, ป.อ. มาตรา 29, ป.อ. มาตรา 30

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยเป็นคดีอาญาตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 และ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และขอให้ชดเชยค่าเสียหายแก่รัฐ จึงเป็นการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา การพิจารณาคดีในส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 40 ตอนท้าย และคำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งจะต้องกล่าวหรือแสดงผลแห่งคำวินิจฉัยทั้งปวง กับต้องวินิจฉัยไปตามประเด็นแห่งคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 141 (4) (5) ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีส่วนแพ่งโดยยังมิได้สอบคำให้การจำเลย จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปโดยมิชอบ จึงให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 6 ในคดีส่วนแพ่ง ให้ศาลชั้นต้นสอบคำให้การจำเลยในคดีส่วนแพ่ง แล้วพิจารณาและพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปตามรูปคดี

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 4, 5, 6, 8, 9, 14, 25, 26/4, 26/5, 31 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 4, 54, 55, 72 ตรี ให้จำเลยคนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารออกจากเขตป่าและป่าสงวนแห่งชาติ ให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติออกจากป่าสงวนแห่งชาติที่เกิดเหตุภายในระยะเวลา 1 เดือน และให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 1,146,194.30 บาท แก่กรมป่าไม้ จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 14, 31 วรรคสอง (3) (ที่ถูก (เดิม)) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง, 72 ตรี วรรคหนึ่ง การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ที่ถูก ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90) จำคุก 4 ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 2 ปี ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง (ที่ถูก มีผู้แทนด้วย) และบริวารออกจากป่าและให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติที่ถูกทำลายออกจากป่าสงวนแห่งชาติที่เกิดเหตุภายในระยะเวลา 1 เดือน นับแต่มีคำพิพากษา และให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 1,146,194.30 บาท ให้แก่

กรมป่าไม้ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 แผนกคดีสิ่งแวดล้อมพิพากษายืน จำเลยฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาแผนกคดีสิ่งแวดล้อมวินิจฉัยว่า ในชั้นนี้มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยเพียงประการเดียวว่า มีเหตุสมควรรื้อการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยหรือไม่ เห็นว่า แม้ที่ดินที่เกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ แต่ได้รับความจากรายงานการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติว่า ที่ดินดังกล่าวมีลักษณะเป็นป่าเสื่อมโทรม โดยมีบุคคลอื่นเข้าทำประโยชน์ด้วยการปลูกต้นขนุนมาก่อน ตั้งแต่ประมาณปี 2539 หลังจากนั้นบิดาจำเลยได้รับมอบการครอบครองที่ดินมา จนกระทั่งปี 2549 จำเลยจึงขอบิดาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เกิดเหตุด้วยการปลูกต้นยางพารา โดยจำเลยไม่ได้บุกรุกตัดฟันหรือแผ้วถางป่าเพิ่มเติม เพียงแต่ว่าจ้างชาวบ้านในพื้นที่ตัดหญ้าและตัดต้นขนุนออกเพื่อปลูกต้นยางพาราแทน จำเลยไม่ได้พักอาศัยอยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุเป็นประจำ เนื่องจากต้องกลับไปดูแลมารดาที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเจ็บป่วยเข้ารับการผ่าตัดกระดูกงอกบริเวณข้อเท้า เมื่อจำเลยทราบว่าถูกออกหมายจับคดีนี้ จึงเดินทางเข้ามาขอตัวต่อพนักงานสอบสวนและสำนักในความผิดให้การรับสารภาพตลอดมา ประกอบกับข้อเท็จจริงได้ความว่าในช่วงปี 2545 ถึงปี 2550 นายพิพัฒน์ บิดาจำเลย เป็นผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินแปลงที่เกิดเหตุต่อทางราชการไว้ แสดงว่าบิดาจำเลยเป็นผู้ครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุมาก่อนจริง อีกทั้งตามคำฟ้องของโจทก์ระบุว่า จำเลยกระทำความผิดคดีนี้เมื่อระหว่างปี 2556 ถึงวันที่ 1 เมษายน 2558 แสดงให้เห็นอยู่ในตัวว่า จำเลยเพิ่งเข้ายึดถือครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุได้ไม่นาน จึงเชื่อว่าการกระทำของจำเลยมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ป่าสงวนแห่งชาติมากนัก ตามพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยมิใช่มีลักษณะเป็นนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลที่บุกรุกเข้าไปทำลายป่าโดยตรง เพียงแต่ได้รับมอบการครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุ ซึ่งมีการทำประโยชน์มาก่อนแล้วสืบต่อกับบิดาอีกทอดหนึ่ง อีกทั้งหลังเกิดเหตุ จำเลยสำนึกผิดด้วยการมอบคืนพื้นที่ที่เกิดเหตุให้แก่กรมป่าไม้ไปเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ได้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและนำไม้ทั้งหมดไปถวายให้แก่วัดป่าน้ำหนาว ซึ่งกระทำขึ้นก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา และในคดีส่วนแพ่งจำเลยก็ผ่อนชำระค่าเสียหายให้แก่กรมป่าไม้ไปแล้วรวม 4 งวด เป็นเงิน 80,000 บาท แสดงให้เห็นว่าจำเลยสำนึกผิดในการกระทำของตน และพยายามหาทางบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังตลอดมา จำเลยเป็นผู้หญิง จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอน และประกอบอาชีพสุจริตเลี้ยงดูบิดามารดาโดยตลอด ไม่ปรากฏว่าเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน นิสัยและความประพฤติทั่วไปไม่ปรากฏข้อเสียหายร้ายแรง จึงสมควรให้ออกาสจำเลยกลับตัวเป็นพลเมืองดีด้วยการรื้อการลงโทษไว้สักครั้งหนึ่ง ซึ่งน่าจะ เป็นประโยชน์แก่จำเลยและสังคมโดยรวมมากกว่าการลงโทษจำคุกไปเสียทีเดียว ที่ศาลล่างทั้งสองใช้ดุลพินิจไม่รื้อการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น แต่เพื่อให้จำเลยหลบจำไม่หวนกลับไปกระทำความผิดอีก จึงให้ลงโทษปรับอีกสถานหนึ่งและกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของจำเลยไว้ด้วย อนึ่ง คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยเป็นคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ และขอให้ชดเชยค่าเสียหายแก่รัฐ จึงเป็นการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา การพิจารณาคดีในส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 40 ตอนท้าย และคำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งจะต้องกล่าวหรือแสดงผลแห่งคำวินิจฉัยทั้งปวงกับต้องวินิจฉัยไปตามประเด็นแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความแพ่ง มาตรา 141 (4) (5) ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีส่วนแพ่งโดยยังมิได้สอบคำให้การจำเลย จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปโดยมิชอบ พิกษาษาแก้เป็นว่า ให้ลงโทษปรับจำเลย 100,000 บาท อีกสถานหนึ่ง ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 แล้ว คงปรับ 50,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 2 ปี ให้คุมความประพฤติของจำเลยไว้เป็นเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยฟัง โดยให้จำเลยไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ 3 ครั้ง ตามเงื่อนไขและกำหนดเวลาที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรกำหนด กับให้จำเลยกระทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรเป็นเวลา 30 ชั่วโมง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 หากไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 6 ในคดีส่วนแพ่ง ให้ศาลชั้นต้นสอบคำให้การจำเลยในคดีส่วนแพ่ง แล้วพิจารณาและพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อมีคำพิพากษาใหม่ นอกจากที่แก้ไข เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6

องค์คณะ

พิชัย เพ็งผ่อง · ธงชัย เสนามนตรี · กษิตีศ มงคลศิริภัทรา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3452/2563>